

Direktoratet for arbeidstilsynet,
Postboks 4720 Sluppen, 7468 Trondheim

Vår dato ~~03.09.2015~~ **03.09.2015**
Deres dato 19.05.2015
Vår referanse
Deres referanse 2014/98915 207879/2015

FORSLAG TIL ENDRINGER I ARBEIDSMILJØFORSKRIFTENE

Vi viser til Arbeidstilsynets brev av 19. mai då. med tilhørende høringsbrev.

2.1. Forslag til presisering av krav til utstyrsspesifikk opplæring og dokumentasjon av opplæringen i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 8-1 *Gjennomgående krav til opplæring.*

Kommentar til forslag til presisering til utstyrsspesifikk opplæring og dokumentasjon av opplæring i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 8-1 (Gjennomgående krav til opplæring).

Forslaget lyder slik:

§ 8-1 nytt andre ledd skal lyde:

*Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstaker får nødvendig opplæring på det spesifikke arbeidsutstyret vedkommende skal bruke. Opplæringen skal tilpasses arbeidsutstyrets art og sikre at arbeidstakeren kan bruke arbeidsutstyret på en forsvarlig måte. **Omfanget av opplæringen skal dokumenteres skriftlig.***

Krav til **dokumentasjon** på utstyr/maskinspesifikk opplæring er urimelig. Det er helt umulig å dokumentere ALL utstyr/maskinspesifikk opplæring. Det må være krav til å dokumentere rutiner for å gi slik opplæring, og ikke selve opplæringen eller omfanget av opplæringen.

2.3. Forslag til harmonisering av bestemmelser i forskrift om utførelse av arbeid kapittel 31 Register over eksponerte arbeidstakere

Norsk Industri støtter endringsforslaget som går ut på at bruken av personopplysninger harmoniseres i bestemmelsene i kapittel 31 ved at det stilles krav om registrering av fødselsnummer for å identifisere arbeidstaker.

2.4. Forslag til endringer i produsentforskriften kapittel 4 Stillaser og stiger og en ny bestemmelse i forskrift om administrative ordninger § 7-3

Det er foreslått forskriftsendringer i produsentforskriften. Dersom Arbeidstilsynet ved gjennomgang av kommentarer vurderer endringer, ønsker vi å bli informert.

2.8. Forslag til endring i forskrift om organisering, ledelse og medvirkning, forskrift om utførelse av arbeid og forskrift om tiltaks- og grenseverdier for å gjennomføre direktiv 2013/35/EU i norsk rett

Europa-parlamentets og Rådets direktiv 2013/35/EU av 26. juni 2013 fastsetter krav til helse- og sikkerhet i forbindelse med arbeidstakernes eksponering for risiko på grunn av elektromagnetisk felt. Direktivet er et minimumsdirektiv som er innlemmet i EØS-avtalen fra 27. juni 2014, og gjennomføringsfristen for direktivet i norsk rett er 1. juli 2016. Direktivet omhandler ikke de potensielle langtidsvirkningene av eksponering for elektromagnetisk felt. (Vår understreking)

Arbeidstilsynet skriver:

Det er hovedsakelig direktivets bestemmelser om risikovurdering, opplæring og informasjon, tiltaksbestemmelser og tiltaks- og grenseverdier som bør reguleres ved detaljkrav i forskrift.

Direktivet er et minimumsdirektiv, hvilket innebærer at nasjonal lovgivning som et minimum må oppfylle de krav som er gitt i direktivet. Det er samtidig ingenting i veien for at regelverket skjerpes nasjonalt.

Direktivet åpner for unntak – for eksempel i bokstav c ved at man i særlige tilfeller kan tillate midlertidig overskridelse av grenseverdiene i forbindelse med visse aktiviteter eller visse sektorer som ikke omfattes av de ovenfor 20 nevnte unntak. Direktivet oppstiller nærmere vilkår for hva som er å anse som «særlige tilfeller».

Arbeidstilsynet har foreløpig vurdert å ikke innta dette unntaket, da det synes noe uklart hvor stort behovet er, og innen hvilke sektorer eller aktiviteter et slikt unntak er hensiktsmessig og nødvendig. Arbeidstilsynet ønsker innspill på dette fra høringsinstansene.

Arbeidstilsynets vurderinger knyttet til direktivets unntak er gjort med henblikk på at direktivet er et minimumsdirektiv og at nasjonale regler således kan skjerpes.

Norsk Industri viser til at forskning så langt kun har funnet evidensbaserte helseeffekter ved sterke radiofrekvente felt grunnet termiske effekter som kan føre til oppvarming av celler og vev. Vi mener også som en hovedregel at når vi implementerer regelverk fra EU, skal norske bedrifter ha de samme rammebetingelser som sine europeiske konkurrenter. Vi vil derfor be om at unntaket i Artikkel 10, pkt. c blir tatt med.

Som vi har understreket over omfatter direktivet kun korttidseffekter. Så vidt vi er kjent med er det ganske få arbeidstakere i spesielle arbeidsoperasjoner som kan bli eksponert på en slik måte at akutteffekter kan oppstå. Plastsveising og arbeid nær strømførende høyspentledninger eller basestasjoner kan være eksempler på dette. For å unngå unødig uro

og oppstyr på et område der det er aktive aktører som baserer seg på ikke-vitenskapelig informasjon, vil vi be Arbeidstilsynet presisere i forskrift om utførelse av arbeid kapittel 16A. at denne kun kommer til anvendelse på arbeidsplasser der man nærmer seg grense- eller tiltaksverdier.

I tilknytning til avsnittet over følger at vi også mener krav om målinger kun skal gjelde der man har rimelig mistanke om slike høye nivåer.

Tilsvarende følger at helseovervåking med tanke på mulige effekter fra elektromagnetiske felt, kun skal tilbys arbeidstakere som kan bli utsatt for slik høy eksponering. Vi er ikke kjent med at det i dag finnes noen metoder som kan avdekke hverken akutte eller kroniske effekter fra slik eksponering. Det vil derfor være riktigere å kalle dette «Helseovervåking» enn «Helseundersøkelse». En slik helseovervåking bør beskrives som en helsesamtale der det legges vekt på 1) Å informere om hvor og når høy eksponering kan forekomme 2) Å avklare at arbeidstakeren ikke har elektriske implantater 3) Å spørre etter mulige akuttsymptomer som oppvarming av vev eller sensoriske effekter.

3. Økonomiske og administrative konsekvenser

Arbeidstilsynet anser at direktivets krav i stor grad allerede er dekket gjennom overordnede krav i arbeidsmiljøloven, internkontrollforskriften og arbeidsmiljøforskriftene, og i hovedsak en tydeliggjøring av arbeidsgivers plikter for å sikre arbeidstakeres vern mot risiko ved elektromagnetiske felt.

På bakgrunn av ovennevnte forventes ikke Arbeidstilsynet større økonomiske og administrative konsekvenser som følge av nye forskriftsbestemmelser.

Norsk Industri har i sitt høringssvar kommet med forslag som i betydelig grad kan begrense omfanget av hvem som vil bli berørt av denne endringen. Dersom våre kommentarer tas til følge, er vi enige i vurderingen. Uten en slik begrensning er vi engstelig for at endringen kan føre til en betydelig økning i målinger og administrative oppgaver som vi ikke ser vil føre til redusert risiko eller bedret arbeidshelse. Det er til og med en viss fare for at et unødig høyt fokus på elektromagnetiske felt kan påføre noen helseplager dersom de frykter eller tror seg eksponert.

Det vil være et sterkt behov for veiledningsmateriale. Det er en rekke små og middelsstore virksomheter som kan måtte gjøre vurderinger av utstyret for å avklare om de må gjøre tiltak eller ei. Mange bedrifter har ikke nødvendig kompetanse eller utstyr for dette. For disse bedriftene vil dette kunne føre til store kostnader da de må ha hjelp av en konsulenter.

Vennlig hilsen

Erik Dahl-Hansen
Fagsjef Arbeidsmedisin
Norsk Industri